

Gras neemt op veel rundveebedrijven in Nederland en Vlaanderen een onmisbare plaats in. Met de verkiezing Beste Graslandboer spelen we daarop in. In een driedelige serie duiken we in de waarde van gras: van voederwaarde tot de bijdrage van gras aan de bodem en aan biodiversiteit.

onderwerp

1. voederwaarde
2. bodem
3. biodiversiteit

editie

juni
juli
augustus

Met één hap gras een allround tmr

De waarde van gras in rantsoenen is hoog. Toch benutten lang niet alle veehouders die waarde optimaal. 'Dat managen van het aanbod van gras en de verschillen in kwaliteit van gras vinden veel veehouders maar lastig. Daar is van alles te winnen', zegt voerspecialist Henry van Ittersum.

TEKST INGE VAN DRIE

Voor kapitalen ligt er weer onder het kuilplastic bij veehouders. Zeker die eerste snede gras is geld waard. Reken maar uit: bij een opbrengst van 3,5 ton droge stof per hectare, met 940 vem en 60 gram dve per kilo droge stof, is de financiële waarde bij de huidige voederwaardeprijzen al snel ruim 900 euro per hectare. Wie veertig hectare eerste snede heeft gemaaid, heeft dan voor ruim 35.000 euro op de kuilplaat liggen. Dat de waarde van gras hoog is, daarvan hoeft je Henry van Ittersum niet te overtuigen. 'Met gras heb je in één hap een allround tmr met een aminozuurpatroon dat aansluit bij de productie van melk', geeft de onafhankelijk voeradviseur aan. 'En met 1000 vem is gras eigenlijk al krachtvoer.'

Weiden voor de Bühne

Lang niet alle veehouders benutten die waarde van gras ook optimaal. Er is volgens Van Ittersum een categorie melkveehouders die alleen weidt voor de Bühne. 'Die vinden gras wel belangrijk voor hun weidepremie, maar ze kunnen er veel meer uithalen dan ze nu doen. Ze durven rantsoenmatig niet echt op gras te vertrouwen. Ze halen niet uit gras wat erin zit.' Koudwatervrees noemt Van Ittersum dat. 'Je merkt dat veehouders huiverig zijn om meer te doen met gras, omdat ze bang zijn voor een daling van de melkproductie. Maar veel gras in de koe kan perfect. Je kunt prima koeien 10 kg droge stof uit vers gras laten opnemen en het tankmelkureum onder controle houden. Er zijn bedrijven genoeg die veel gras voeren en in de KringloopWijzer op een ureum van 16 à 17 uitkomen.' Nederlandse en Vlaamse veehouders kunnen wat Van

Ittersum betreft een voorbeeld nemen aan hun collega's in Ierland en Groot-Brittannië. 'Daar leven ze écht op gras.' Hij laat een voorbeeld zien van een typisch Iers rantsoen, met dag en nacht weiden, aangevuld met 2 kilo droge stof snijmais en 4 kilo brok per koe. 'Dan zit je op zo'n 15 kilo brok per 100 kilo melk. In Nederland zitten veel veehouders op 25 tot 30 kilo brok per 100 kilo melk.'

Veel veehouders moeten een drempel over om de krachtvoerkraan deels dicht te draaien. 'Maar als je het krachtvoerbruik halveert, gaan de koeien vanzelf meer gras opnemen. Je moet het gras durven gaan gebruiken. Dat is het waard.' Eén op één gras erin en krachtvoer eruit vergt ook lef, geeft Van Ittersum aan. Bovendien, als dat in het voorjaar goed gaat, wil dat niet zeggen dat het vervolgens het hele seizoen vlot loopt. 'In een droge zomer met weerbarstig weer is het lastig. En vanaf augustus zijn opname en smaak ook een uitdaging, want een koe is wel kieskeurig. Maar daar kun je ook in sturen: als je koeien alleen maar in het beste gras stuurt en ze dan een wat verdroogd stuk krijgen, dan zegt die koe: koekoek. Dat managen van het aanbod van gras en de verschillen in kwaliteit van gras vinden veel veehouders maar lastig. Maar daar is wel van alles te winnen als je veehouders grip geeft op de samenstelling van gras, het gedrag van koeien en doelgerichte correctiestrategieën.'

Zie het voeren van gras als een spel, geeft Van Ittersum aan. 'Er is altijd wel energie nodig. Dat kun je regelen met de hoeveelheid snijmais in plaats van met tarwe en pulp. Zo houd je ook het ureum op peil. Voer daarnaast brok met een heel laag eiwit. En geef soja pas in een laat stadium en laat het bijvoorbeeld na een regenbui al achterwege in plaats van wachten op de rmo-gegevens. Soja moet je niet uit gewoonte voeren.'

Voederwaarde nog niet op rassenlijst

Ook kwekers van grassen houden rekening met de voederwaarde van gras, weet Jan Rinze van der Schoot. Als onderzoeker bij Wageningen UR is hij als het ware de examiner van nieuwe grasrassen. 'Bij het kweken van nieuwe grasrassen kijken kwekers ver vooruit. Ze houden rekening met veranderingen van groeiomstandigheden, droogte bijvoorbeeld, en beleidskeuzes, zoals de lagere hoeveelheid stikstof. Om aan het "eindexamen" voor de rassenlijst te voldoen,

moeten grasrassen daarnaast een voldoende niveau hebben voor opbrengst, standvastigheid en kroonroestresistentie. Maar ook voederwaarde is voor kwekers belangrijk, al nemen we dat nu nog niet mee in de rassenlijst.'

Door de bank genomen geldt dat er bij grasrassen en -soorten in een jong stadium nog weinig verschillen te zien zijn in de voederwaarde, merkt Van der Schoot op. 'Zelfs straatgras en ruw beemdgras hebben in een jong stadium nog een redelijk goede kwaliteit. Bij een zwaardere snede zie je grotere verschillen. Zo behoudt Engels raaigras bij het ouder worden zijn voederwaarde. Voor bijvoorbeeld timothee en rietzwenkgras geldt dat minder.'

Het meten van de voederwaarden van de verschillende grasrassen is in het rassenonderzoek best lastig, merkt Van der Schoot op. 'Grasrassen hebben elk hun eigen groeiritme, maar we oogsten nu de rassen allemaal op hetzelfde moment. Het ene gras bevindt zich dan nog in een jong stadium, het andere is al wat ouder. Dat heeft natuurlijk direct effect op de voederwaarde.'

Sturen op grasbenutting

Sommige andere landen publiceren al wel voederwaarden voor grasrassen. Dat geldt bijvoorbeeld voor Frankrijk, Engeland en Ierland. 'Je ziet dat er in Ierland ook veel geweid wordt. Waar melkveeouders hier vaak sturen op melkproductie, zijn Ierse veehouders meer bezig met lage kosten en het sturen op grasbenutting.'

Van der Schoot verwacht dat op termijn indexen voor voederwaarde ook een plek krijgen op de Nederlandse rassenlijst. 'We hebben nu van zestien grasrassen de voederwaarde bepaald na het oogsten van de proefvelden. Maar het duurt nog zeker vijf jaar voor er indexen van voederwaarden op de rassenlijst komen.'

Zorgen voor een goed graslandmanagement is een andere manier om de waarde van gras te benutten, geeft Van der Schoot aan. 'Je kunt wel de goede grasrassen inzaaien, maar als het niet lukt om een goede zode te houden, heb je daar niet zoveel aan. Door het jaar heen wordt er heel veel over het gras gereden, bijvoorbeeld met mest uitrijden, maaien en balen van het land halen. Als dat niet onder de goede omstandigheden gebeurt, heb je al snel last van verdichting.'

Schrijf je nu in voor de verkiezing Beste Graslandboer

Heb jij je al ingeschreven voor de verkiezing Beste Graslandboer? Aanmelden kan eenvoudig door het invullen van het aanmeldformulier op veeteelt.nl.

Dat kan tot 1 juli. Deelname is open voor iedereen: of je nu vleesvee of melkvee houdt, een groot of een klein bedrijf hebt, biologisch of gangbaar boert. Belangrijk is

vooral dat je een duidelijke visie hebt op de rol van grasland op je bedrijf. Laat zien wat je drijft en deel je aanpak. We zien je aanmelding graag verschijnen!

HOOFDSPONSOR

SPONSORS

Vul **vóór 1 juli** het aanmeldformulier in via veeteelt.nl of scan de QR-code

